

Rana kommune
Postboks 173
8601 MO i RANA

Saksbehandler, innvalgstelefon
Øyvind Skogstad, 75 53 15 68

Tillatelse til skadefelling av jerv - Lappfjellet beitelag - Rana

Fylkesmannen viser til søknad av 19. august 2020 fra Rana kommune om tillatelse til skadefelling av jerv på grunn av tap av sau. Vi viser også til telefonsamtale med Torhild Jakobsen i kommunen om samme sak.

Vedtak

Fylkesmannen i Nordland gir i med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9 tillatelse til skadefelling av én (1) jerv i deler av Rana kommune innenfor nærmere angitte vilkår.

Vilkår

- Fellingsområdet er avgrenset til Rana kommune slik:
 - øst for E6,
 - sør for Lanfjellveien (FV7372) mellom Skonseng og Lamoen og sør for Plurdalsveien (FV7364) mellom Lamoen og Kallvatnet,
 - nord for E12.
- Fellingstillatelsen gjelder felling av én jerv i tidsrommet 19. til og med 31. august.
- Fellingsforsøket skal etter beste evne rettes mot skadevoldende individ. Fellingsforsøket skal derfor styres til det aktuelle tapsområdet i Lappfjellet beitelag, der tapene sist har skjedd og der de eventuelt utvikler seg videre.
- Rapportering:
 - Fellingsleder skal gi en kort statusrapport minimum annethvert døgn på SMS til vakttelefon 47829091. Melding skal inneholde kort oppsummering av aktivitet i fellingslaget, informasjon om evt. observasjoner av jerv og evt. funn av nye kadaver. Dersom fellingsforsøket innstilles over flere dager er det ikke nødvendig å sende SMS-rapporter før forsøk evt. starter opp igjen.
 - Elektronisk sluttrapport skal leveres av fellingsleder senest innen tre uker etter endt fellingsforsøk. Lenke til rapporteringsskjema sendes i separat e-post til fellingsleder. Fellingsleder kan delegere rapporteringsansvaret til en annen person på fellingslaget.

- c. Kommunen skal snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 01.10.2020, sende inn krav om refusjon av utgifter til Fylkesmannen i Nordland. Dette gjøres i Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter ved bruk av [søknadsskjema for konfliktdependende tiltak](#).

5. Kommunen er ansvarlig for å oppnevne deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Fylkesmannen før fellingsforsøket starter.

Fylkesmannen krever at deltakerne i fellingslaget – jegere og hundeførere – oppfyller kravene til og innehar lisens, jf. kravene i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst, §§ 13 og 14.

Alle medlemmer av fellingslaget som deltar i fellingsforsøket skal ha kopi av dette brevet og være kjent med vilkårene for fellingstillatelsen.

6. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Dersom det brukes rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. Forskrift av 22.03.02 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.
7. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Hos Fylkesmannen kan det på dagtid gis beskjed på telefon 75 53 15 00 og etter arbeidstid på Fylkesmannens vakttelefon 478 29 091.
8. Dersom det løsnes skudd mot rovvilt og dyret forlater plassen, så plikter skytter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Dersom dyret vurderes skadeskutt plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Ved skadeskyting av rovvilt skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk. Generelt for ettersøk gjelder bestemmelsen i rovviltforskriften § 17.
9. Dersom rovvilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
10. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
11. Felt rovvilt skal fremvises for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, [i henhold til instruks](#), og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.

Rovvilt som blir felt på skadefelling er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr eller deler av dyret (inkl. hår, blod) uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal tas vare på slik at dyrets verdi bevares. Frakt og oppbevaring avklares med Fylkesmannen.

12. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Rovviltnemnda for region 7 – Nordland, har i vedtak den 10. august 2020 fastsatt en kvote på tre betinga fellingstillatelser for jerv i Nordland for perioden 16. august 2020 til 15. februar 2021. Ved tidspunkt for iverksetting av denne fellingstillatelsen er det ikke felt jerv av kvota.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Region 7 (Nordland) skal ha 10 årlige ynglinger av jerv jf. rovviltforskriften § 4 første ledd bokstav g. Den todelte målsettingen som formålsparagrafen i rovviltforskriften setter, er søkt oppnådd gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland, jf. § 6. Her er det definert hvor beitedyr og rovvilt har prioritet.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er det sagt følgende om skadefelling av jerv:

2.3.5 *I blå sone er skadefelling av jerv aktuelt ved akutte skadesituasjoner. I kalvingsland for rein hvor hovedflokkene kalver skal terskelen for uttak være lavere enn utenfor kalvingsland. Bestandsmålet skal så langt mulig oppnås utenfor kalvingsland i blå sone. Viktige vurderingspunkter for skadefelling av jerv i blå sone er: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. jervebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.*

2.3.6 *Utenfor blå sone skal det som hovedregel gis tillatelse til uttak av jerv som forventes å gjøre skade.*

Nml. § 18 første ledd bokstav b slår fast at uttak av vilt kan tillates for å avverge skade på blant annet husdyr. Fylkesmannen kan iverksette skadefellingsforsøk innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda eller Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringerne i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.

Rovviltforskriften § 9 andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark,
- b) skadenes omfang og utvikling,
- c) potensialet for fremtidige skader,
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset til tid, rom og antall dyr. Ved hver fellingstillatelse gis det en økonomisk ramme som fellingsforsøket skal gjennomføres i henhold til.

Kunnskapsgrunnlaget om jerv

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters

bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. § 8. Fylkesmannen viser til at vedtaket blant annet baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om jervens bestandssituasjon og utvikling i Norge; det vises til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3.

De siste opplysningene om bestandssituasjonen for jerv fremgår i NINA Rapport 1722 Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2019, med justeringer i brev fra Rovdata 17.04.2020. De tre siste årene (2017-2019) er det registrert henholdsvis 40, 58 og 62 ynglinger av jerv på landsbasis. Våren 2019 ble det tatt ut 9 ynglinger, slik at «netto» antall ynglinger i 2019 var 53 stk. I Nordland er det påvist (antatt og dokumentert) hhv. 9, 11 og 11 ynglinger de siste tre årene. Foreløpige tall for 2020 viser 12 påviste ynglinger.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Det er høy dødelighet blant jervunger det første året, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av voksen jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

«Føre-varprinsippet» i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Fylkesmannens vurdering

I perioden 14.-18. august er det funnet fem kadaver av sau innenfor et lite område nord i Raudfjellet. Fire av disse er påvist drept av jerv.

Etter naturmangfoldloven § 18 andre ledd fremgår det at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav b) bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vurderingen av dette beror på flere forhold, bl.a. ut fra hvilken grense (kvote) som er satt for uttaket og hvilke andre trusselfaktorer bestanden er utsatt for. Rovviltnemnda fastsatte i vedtak av 10. august 2020 en kvote på tre betinga fellingstillatelser for jerv i Nordland. Bestanden av jerv i Nordland ligger over det fastsatte bestandsmålet og vi vurderer at skadefelling innenfor denne rammen ikke vil sette jervebestandens overlevelse i fare.

Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som prioritert beiteområde for sau, hvor det skal være en lav terskel for å tillate skadefelling. Geografisk differensiering skal bidra til å ivareta hensynene i naturmangfoldloven § 12. Vi vil imidlertid påpeke at de definerte sonene for yngling av jerv er svært små sett i forhold til bestandsmålet og sonene stemmer i liten grad overens med historisk utbredelse for jerv i fylket. Dette gjør at det blir vanskelig å bruke planen som forvaltningsverktøy for jerv siden det er urealistisk at bestandsmålet kan oppnås innenfor de definerte sonene. Dette skaper ikke nødvendig forutsigbarhet for beitebrukerne, øker konfliktnivået og gjør den praktiske forvaltningen av jerv i Nordland svært utfordrende.

I dette området går det ei besetning med rundt 400 dyr på utmarksbeite. Videre er det ytterligere ei besetning som beiter i kort avstand til skadeområdet, sør i Raudfjellet. Fylkesmannen legger til grunn at området har stor betydning som beitemark, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav a).

Fylkesmannen vurderer at fire påviste tap til jerv i et lite område i løpet av få dager må anses som en akutt tapssituasjon. Ut fra antall beitedyr i området, ferske påviste tap til jerv og erfaringer fra

lignende tilfeller tidligere, vurderer vi at skadeomfanget og skadepotensialet er betydelig, jf. § 9 annet ledd bokstavene b og c.

Ved vurdering av skadefelling skal det også legges vekt på muligheten for å gjennomføre andre forebyggende tiltak, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav d. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Beitebruker opplyser at han har iverksatt intensivert tilsyn i området uten at det har hjulpet tilstrekkelig. Tidlig nedsanking av sau i områder med tap til jerv er et effektivt tapsforebyggende tiltak. Dersom tapene fortsetter anbefaler vi at beitebrukere i området sanker sauen ned tidligere enn normal sankedato. Det er mulig å søke Fylkesmannen om tilskudd til sankehjelp og fôrkompensasjon.

Konklusjon:

Ut fra en samlet vurdering med vektlegging av potensialet for framtidige skader dersom jerven fortsatt oppholder seg i området, finner Fylkesmannen å kunne tillate skadefelling på en - 1 - jerv innenfor et nærmere avgrenset område og tidsrom som framgår av vilkårene for tillatelsen. Rana kommune får ansvaret for å lede gjennomføringen av fellingsforsøket.

Veiledning til gjennomføring av fellingsforsøk

På Miljødirektoratets nettsider kan man laste ned en ny veileder for skadefelling av rovvilt. Denne tar for seg lovverket som gjelder ved felling, forklarer ulike aktørers roller og ansvar, og hvilke metoder som kan brukes i fellingsforsøk. <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2019/juni-2019/rovdyr-tilrettelegger-for-lokale-fellingslag/>.

Det er vanskelig å lykkes med skadefelling på jerv, og det er viktig at fellingslaget disponerer ressursene til situasjoner hvor det er en reell sjanse for å lykkes. God samhandling med tilsynet i området er viktig, bl.a. slik at fellingsforsøk kan prioriteres til ferske kadaver eller ferske observasjoner av jerv i skadeområdet.

Ved gamle observasjoner, det vil si observasjoner som er eldre enn ett døgn, så bør innsatsen reduseres betydelig for å spare personressurser og ressurser generelt. Hvis det går mer enn ett døgn uten nye skader eller observasjoner bør det vurderes å gå inn i en beredskapsfase og avvente ytterligere fellingsforsøk inntil nye skader/ observasjoner foreligger, gjerne med bruk av viltkamera på eldre kadaver og tråkk hvor man erfarer at rovdyr går. I en slik beredskapsfase vil dyreeiers/ beitelagets tilsyn med dyrene være den kritiske suksessfaktoren for å tidlig oppdage nye skader eller tap.

Bruk av hund

For de tilfeller der det vurderes bruk av løs hund under felling, vises det til at unntak fra sikringsreglene i hundeloven kan gis av kommunen i båndtvangperioden fram til 20. august, jf. hundeloven § 9e. Fellingslaget er selv ansvarlig for å innhente slik tillatelse hos kommunen. Fylkesmannen viser også til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/ jaging av beitedyr. Vi viser i den sammenheng til hundeloven § 3 og 7.

Bruk av løs, på drevet halsende hunder er ikke tillatt, jf. viltlovens § 23.

Økonomiske rammer for fellingsstillatelsen

Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rowiltforskriften § 9a. Budsjettrammen skal sikre at deltakerne kan få godtgjøring i den perioden det er sannsynlig at skadefellingsforsøket kan føre til felling av riktig individ. Fellingsleder har fortsatt ansvaret for å avslutte fellingsforsøket når skadefellingsperioden er over eller det ikke lenger er sannsynlig at skadefellingsforsøket kan lykkes.

Det fastsettes ramme for utbetaling av godtgjøring på **inntil kr 70 000,-**. Maksimal døgnsettsats per jeger er kr 1600,-. For personell som deltar få timer i løpet av et døgn, benyttes timesats 1600 / 7,5 timer = 213,-. I tillegg til døgnsettsats/timesats, skal det beregnes feriepenger og arbeidsgiveravgift som også dekkes innenfor den fastsatte rammen.

Godtgjøring for eventuell beredskapsvakt eller beredskapsmidler faller utenfor godtgjøringsordningen. Likeledes faller godtgjøring for bruk av hund, innkjøp, forsikring og utgifter ved hundehold utenfor ordningen.

Deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rowiltforskriften § 15. Registrering som lisensjeger skjer på Jegerregisteret <https://w2.brreg.no/lisensjeger/>.

Videre fastsettes det en ramme på **inntil kr 30 00,-** til dekking av direkte og dokumenterte kostnader utenom godtgjøring, jf. forskriften § 9. Dette gjelder for eksempel kjøreutgifter for bil, snøscooter, båt, nødvendig overnatting etc.

De økonomiske rammene er absolutt. Dersom det er ekstraordinære omstendigheter som gjør at fellingen ikke kan gjennomføres innenfor den økonomiske rammen, må kommunen ta kontakt med Fylkesmannen og avtale dette i forkant.

Kommunen er regnskapsførende enhet og fører regnskap basert på rapporter/timelister fra fellingsleder. Fylkesmannen yter etter mottatt krav fra kommunen tilskudd til dekning av utbetalt godtgjøring og dekking av direkte utgifter innenfor fastsatte rammer.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan i henhold til forvaltningsloven § 29 påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter underrettingen om vedtaket er kommet frem. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland,

Klagens adressat, form og innhold følger av § 32 i forvaltningsloven.

Med hilsen

Torfinn Sørensen (e.f.)
fylkesmiljøvernshjef

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi per e-post:

Foreningen Våre Rovdyr

Mattilsynet

Miljødirektoratet

Naturvernforbundet i Nordland

Nordland bonde- og småbrukarlag

Nordland Bondelag

Nordland Politidistrikt

Nordland Reindriftssamer

Nordland Sau og Geit

Roviltnemnda

Statens naturoppsyn - Nordland

Statskog Fjelltjenesten

Lappfjellet beitelag v/ Joakim Hovd